

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระยะเวลาที่ผ่านมาธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่เชิดหน้าชูตา และเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศไทยได้อย่างมากมาย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับการยอมรับ คือ ความเป็นมิตรไมตรีของคนไทยที่ชาวต่างชาติเรียกขานกันว่า “สยามเมืองยิ้ม” แต่ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง เพราะมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น

ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2554 : ออนไลน์)

ปัญหาธุรกิจที่หากินกับนักท่องเที่ยวอย่างไม่ถูกต้อง ตัวอย่าง เช่น ปัญหา “ทัวร์เถื่อน” ที่มักเป็นการดำเนินธุรกิจโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนใหญ่จะเป็นการหลอกลวงนักท่องเที่ยวในรูปแบบของธุรกิจที่ครบวงจร ตั้งแต่ขายตั๋วโดยสารทั้งรถยนต์ สายการบิน จัดแพ็คเกจทัวร์ รวมถึงรับรองโรงแรม เป็นต้น กระบวนการทัวร์เถื่อนมักไม่ทำเพียงคนเดียว แต่จะใช้สายสัมพันธ์ที่ดีกับร้านค้าที่ประกอบธุรกิจโดยไม่สุจริต ให้ช่วยประสานงานในการหลอกลวงให้ลุล่วงไปด้วยดี (ผู้จัดการ, 2553 : ออนไลน์)

ปัญหาที่บุคคลต่างด้าวเข้ามาประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยอาศัยคนไทยให้ดำเนินการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยที่ตนเข้าครอบงำในบริษัทธุรกิจนำเที่ยวดังกล่าวแทน ปัญหาที่ตามมาคือ มีการฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเกิดการกระทำความผิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวดังกล่าวไม่ได้ให้ความสำคัญและปฏิบัติตามกฎหมายแต่อย่างใด กำกับตั้งแต่ผลประโยชน์ของตน เมื่อเกิดปัญหาก็จะหลบหนีเดินทางกลับประเทศปล่อยให้คนไทยในฐานะหุ้นส่วนรับผิดชอบและยอมสละเงินหลักประกันที่ได้วางไว้กับสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เพื่อเยียวยาผู้ใช้ค่าเสียหายแก่นักท่องเที่ยวที่ได้รับความเสียหาย (ผู้จัดการ, 2553 : ออนไลน์)

ปัญหา “ไกด์เถื่อน” มีทั้งคนไทยและต่างชาติ แต่ที่มีปัญหามากที่สุด คือชาวต่างชาติที่แฝงตัวเข้ามาเป็นไกด์เถื่อนแล้วทำมาหากินในเมืองไทย โดยคนเหล่านี้จะแต่งตัวดี นำเชือกถักเดินเตร็ดเตร่ตามแหล่งท่องเที่ยว และเข้าไปพูดคุยเพื่อติดสินทนกับนักท่องเที่ยวจนเชื่อใจ หลังจากนั้นก็จะชักชวนหรือทำทุกวิถีทางเพื่อจะเอาเงินจากนักท่องเที่ยว หากขัดขืนก็ทำร้ายร่างกาย จนเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อย ๆ (เจดศักดิ์ ชีรนันทวานิช, 2551 : ออนไลน์)

ปัญหาการขาดแคลนมัคคุเทศก์ที่ชำนาญในการใช้ภาษาต่างประเทศเป็นการเฉพาะ เช่น ภาษาจีน ภาษาเกาหลี ภาษารัสเซีย ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวว่าจ้างคนต่างด้าวทำหน้าที่มัคคุเทศก์แทน หรือที่เรียกว่า “ซิตติ้งไกด์” (Sitting Guide) หรืออาจมีการว่าจ้างมัคคุเทศก์ที่มีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ที่ถูกต้องมานั่งเฉย ๆ เพื่อแสดงบัตรมัคคุเทศก์เวลาถูกเรียกตรวจเท่านั้น ส่วนเรื่องการนำเที่ยวให้คนต่างด้าวดำเนินการแทน (วิริยะ เกิดผล, 2544: 66)

ปัญหาเรื่องการโฆษณาเผยแพร่รายการนำเที่ยวต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันการโฆษณา มีระบบอินเทอร์เน็ต เข้ามามีบทบาทมากขึ้น เมื่อนักท่องเที่ยวเลือกซื้อรายการนำเที่ยวผ่านระบบ อินเทอร์เน็ต โดยไม่มีการตรวจสอบข้อมูลว่าบริษัทนำเที่ยวนั้น ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ หากเป็นบริษัทนำเที่ยวไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว เมื่อเกิดเหตุไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดบริการนำเที่ยว นักท่องเที่ยวจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่สามารถใช้สิทธิร้องเรียนในกรณีผู้ประกอบการนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่กำหนดไว้ สิทธิในการร้องเรียนนอกจากนักท่องเที่ยวแล้วผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็สามารถร้องเรียนได้หากผู้ประกอบการนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว เช่น ค่าเช่ารถเช่าโรงแรม ค่าอาหาร หรือค่าบริการนำเที่ยว เป็นต้น ทำให้การร้องเรียนในบางกรณีมีวงเงินค่าเสียหายเกินกว่าจำนวนหลักประกันที่ผู้ประกอบการนำเที่ยววางไว้ ในการปฏิบัติจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องนำหลักประกันดังกล่าวมาทำการถ่วงเฉลี่ยระหว่างผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความคุ้มครองและเสียหายเป็นลำดับแรก

หากพิจารณาถึงปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาทุก ๆ ปัญหาเกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยว ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงกับนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่มีผลบังคับใช้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวอยู่เป็นเนืองนิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังไม่สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติ (มานิช ไกรวงศ์, 2552: ออนไลน์)

กฎหมายที่ใช้ควบคุมธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์โดยตรง มีอยู่ด้วยกัน 2 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 มีผลใช้บังคับ นับตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 จนถึงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2551 (ที่ยกเลิกแล้ว)
2. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับ นับตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 มีดังนี้ คือ

1. รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง โครงการศึกษาผลกระทบจากพระ ราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 จัดทำโดย ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการปี 2538 เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. บทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ศึกษากรณีนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ของนางสาวปวีลี หงส์สมบัติ วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2543
3. การควบคุมธุรกิจนำเข้า ของนายวิริยะ เกิดผล วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2544

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 นั้นยังไม่พบ เมื่อพิจารณาจากปัญหาข้างต้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการศึกษาภาคเหนือตอนบน ต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 เนื่องจากพระราชบัญญัติ ธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้มาแล้ว 2 ปี แต่ยังมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการ ไม่ปฏิบัติและฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมายอยู่ อาทิเช่น ปัญหาทัวร์เถื่อน ปัญหาไกด์เถื่อน รวมถึง ปัญหาชีตติ้งไกด์ ปัญหาการหลอกลวงนักท่องเที่ยวแล้วไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ทำให้เกิดข้อสงสัย ที่ว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ทราบหรือไม่ว่า ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้บังคับโดยตรงกับ ธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์นั้น คือ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และทราบถึง เนื้อหา กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ที่แตกต่าง จากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 (ฉบับเดิมที่ถูกลบเลิกแล้ว) ในแต่ละหมวด รวมถึงบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ การศึกษาวิจัย ดังกล่าว สามารถใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเข้าเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ที่ควรทราบให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลและลดการหลีกเลี่ยงการฝ่าฝืนกฎหมายให้ได้มากที่สุด สร้าง

ศักยภาพแก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้ได้มาตรฐานเป็นที่น่าเชื่อถือของนักท่องเที่ยว โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการที่ต้องการประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว และผู้ที่ต้องการเป็นมัคคุเทศก์ ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดของสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำให้การควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ส่งผลถึงภาพลักษณ์ในทางที่ดีต่อภาพรวมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นำไปสู่ชื่อเสียงระดับประเทศ และเพื่อเป็นมาตรการที่เหมาะสมภายใต้กรอบมาตรฐานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ควรเกิดจากความร่วมมือจากทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในธุรกิจท่องเที่ยว ที่จะต้องต้อนรับนักท่องเที่ยวทุกคนอย่างมีจริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม โดยการไม่เอาเปรียบ และให้บริการด้วยความจริงใจ และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจนำเที่ยวเช่นกัน (Hamilton International, 2551: ออนไลน์)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างของเนื้อหาระหว่างพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 กับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความรู้และความเข้าใจของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับเจตคติของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551
4. เพื่อประเมินความสัมพันธ์จากความแตกต่างของระดับความรู้และความเข้าใจกับเจตคติของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในการเสริมสร้างศักยภาพ และองค์ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ที่ควรทราบให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด และมีเจตคติที่ดีต่อพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ. 2551
2. เพื่อหาแนวทางส่งเสริม สนับสนุนและควบคุมให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ส่งผลถึงภาพลักษณ์ในทางที่ดีต่อภาพรวมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไปสู่ชื่อเสียงระดับประเทศและเพื่อเป็นมาตรการที่เหมาะสมภายใต้กรอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
3. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และควบคุมผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจนำเที่ยว
4. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำเสนอให้สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สาขาภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดอบรม เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และเป็นแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพ และองค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่ควรทราบ
5. เพื่อให้นักศึกษานักวิชาการ และผู้ที่สนใจได้ใช้เป็นฐานความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551
6. เพื่อให้สถาบันการศึกษาที่มีการเรียน การสอนในสาขาวิชาการท่องเที่ยวนำไปพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยว และ หลักสูตรการจัดอบรมมัคคุเทศก์ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประเมินความรู้ ความเข้าใจและเจตคติของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551” มีขอบเขตของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติของผู้ประกอบธุรกิจ นำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และจังหวัดพะเยา โดยที่ผู้วิจัยทำการเลือก 3 จังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและจำนวนมัคคุเทศก์มากเป็น 3 ลำดับแรก ซึ่งได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวรวมทั้ง 3 จังหวัด รวม 905 ราย คิดเป็น 95.56 % ของจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวทั้งหมด และจำนวนมัคคุเทศก์รวมทั้ง 3 จังหวัด รวม 2,846 คน คิดเป็น 78.66 % ของจำนวนมัคคุเทศก์ทั้งหมด

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว โดยมีสำนักงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบนและมัคคุเทศก์ที่มีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ที่มีภูมิลำเนาเฉพาะกาลในจังหวัดภาคเหนือตอนบน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ดังนี้

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของเนื้อหาระหว่างพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 กับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551

3.2 ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความรู้และความเข้าใจของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 โดยจำแนกเนื้อหาเป็น 7 หมวด คือ หมวดธุรกิจนำเที่ยว หมวดมัคคุเทศก์ หมวดผู้นำเที่ยว หมวดกองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยว หมวดการควบคุม หมวดบทกำหนดโทษ หมวดบทเฉพาะกาล และส่วนอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์และหน่วยงานที่ควบคุมดูแล

3.3 ศึกษาและเปรียบเทียบระดับเจตคติของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และเนื้อหาในส่วนที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 โดยจำแนกเนื้อหาเป็น 7 หมวด คือ หมวดธุรกิจนำเที่ยว หมวดมัคคุเทศก์ หมวดผู้นำเที่ยว หมวดกองทุนคุ้มครอง ธุรกิจนำเที่ยว หมวดการควบคุม หมวดบทกำหนดโทษ หมวดบทเฉพาะกาล ส่วนอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ประเมินความพึงพอใจ ประสิทธิภาพในการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และแนวโน้มปฏิบัติตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551

3.4 ประเมินความสัมพันธ์จากความแตกต่างของระดับความรู้และความเข้าใจกับเจตคติของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2555 รวมทั้งสิ้นประมาณ 1 ปี 10 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เพื่อความเข้าใจ ดังนี้

ความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และเนื้อหาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และบทกำหนดโทษในส่วนที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535

ความเข้าใจ หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 โดยอาศัยพื้นฐานจากความรู้

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 อาจเป็นไปในทางที่ดี หรือ ไม่ดี ซึ่งความรู้สึกนี้ผลักดันให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์แสดงออกในลักษณะที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตาม

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 หมายถึง กฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์โดยตรง ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยมีที่ตั้งสำนักงานในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ของสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงของพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551

มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ที่มีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ที่มีภูมิลำเนาเฉพาะกาลในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ของสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงของพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551

ภูมิลาเนาเฉพาะกาล หมายถึง ภูมิลาเนาของมัคคุเทศก์ที่ระบุในใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์

จังหวัดภาคเหนือตอนบน หมายถึง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย คือจังหวัด เชียงราย จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และ จังหวัดพะเยา

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาทุกปัญหา เกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์ จากนักท่องเที่ยว ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงกับนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัติ ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่มีผลบังคับใช้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวอยู่เป็นเนืองนิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังไม่สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติ (มาโนช ไกรวงศ์, 2552: ออนไลน์) กฎหมายที่ใช้ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์โดยตรง คือ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับ นับตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน และจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 มีเพียง 3 ชิ้นเท่านั้น ในขณะที่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 นั้นยังไม่พบ เมื่อพิจารณาจากปัญหาข้างต้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการศึกษาวิจัยในส่วนของการประเมิน ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 เนื่องมาจากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้มาแล้ว 2 ปี แต่ยังมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติ และฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมายทำให้เกิดข้อสงสัยที่ว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ทราบหรือไม่ว่า ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้บังคับ โดยตรงกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์นั้น คือ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และทราบถึงเนื้อหาของพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 (ฉบับเดิมที่ถูกยกเลิกแล้ว) ในแต่ละหมวด รวมถึงบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ การศึกษาวิจัยดังกล่าว สามารถใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ที่ควรทราบ ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลและลดการหลีกเลี่ยงการฝ่าฝืนกฎหมายให้ได้มากที่สุด สร้างศักยภาพแก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้ได้มาตรฐานเป็นที่น่าเชื่อถือของนักท่องเที่ยว